

Szerző:

Szabó József

TABÁN MÚLTJA ÉS JÖVOJE

Személy

az I. kerületi népfront kiállításán

Forrás:

Magyar Nemzet
1960. okt. 7.

Akár egy ősi várrom

Amint belépünk az I. kerületi népfrontbizottság Szilágyi Dezső téri klubjának kiállító termébe, szinte a régi Tabánban érezzük magunkat. Pedig tudjuk, hogy Tabán már nincs, legalábbis csak töredékeiben van meg, akár egy ősi várrom. S a Hazafias Népfront tabáni emlékkiállításán mégis valósággal megelevenednek a csaknem 30 éve lebontott utcák, a Holdvilág, Középhegy, Hadnagy meg a Kereszt utca és a Fehér Sas tér, melyeknek helyén jobbára csak sétatutak kacskaringóznak, s csak néhány lépcsősor emlékeztet itt-ott a hajdani hegyi utcák fölfelé törtető végére, mint például a Kőműves lépcső.

A tabáni emlékkiállítás megrendezését két körülmény tette időszerűvé: egyik az 1910. évi szeptember 5-én keletkezett rettenetes tűzvész 150 éves évfordulója, a másik az ötéves és a tizenötéves távlati terv során megvalósuló építkezési tervek megmutatása.

Előjáróban mondjuk meg, hogy a rendezők törekvése jól sikerült. Előkészítették a sikert a volt tabáni lakosok is, akik féltve őrzött értékeiket, festményeket, dokumentumnak illő művészi fényképeket, albumokat, elsárgult fóliánsokat, s régi szép könyveket hordtak össze, hogy idézzék a Tabánt olyanok, amilyen régi szépségében és későbbi kopottságában volt.

Aki már nem látta az Ördögárkot, Dunába csordogáló szennyes vizével és olaszos stílusban épített házaival, most itt láthatja egy színes litográfián. S mellette egy újságcikk, mely követeli: temessék be, fedjék el az Ördögárkot, hiszen vize koleraveszéllyel fenyegeti

nemcsak a környéket, hanem talán az egész várost.

Emlékkönyvek, emléktárgyak

A Kőműves lépcső házait *Dongó György* festőművész tusrajzaival ábrázolják. A kép visszatükrözi emlékeztünkbe a néhány furcsa házsort. A tetők úgy illeszkedtek egymásba, mintha mértanilag szerkesztették volna egybe őket.

A nézők egymás kezéből ragadnak ki néhány művészi fényképalbumot. *Grexa Gyula* tanár felvételeit és gyűjteményeit a Tabánról. Viszontlátjuk az Albecker vendéglőt, Poldi bácsi Mélypincéjének románfilikus kapubejárátát, s aztán a Mélypince udvarát is a körtefával és leánderekkel. — Ide járt *Krúdy Gyula* és asztaltársasága...

Szívesen elgyönyörködünk abban a fényképben is, melynek az a címe: A Hadnagy utca vége. Egy ódon lámpa áll a lépcsős feljárt alján, semmi más, s mégis emlékünkbe villantja a régi képet. Valóban ilyen volt a Tabán. S milyenek voltak a régi udvarok? Egyik galambdúcos, a másikban tereferelő asszonyok ruhát teregetnek.

És az emléktárgyak!... A 48-as hadfiak ládafiából előbányászott ruhadarabjai, a Gütting család rézfejes csősz fokosa, a budai szüretokről őrzött utolsó művészi faragású kulacs és a hajdani Három Fekete Holló kocsmá mázas söröskancsója.

Vitrinben látjuk az ostrom viharában, romossá lett s utóbb lebontott karcsú szerb templom leltárkönyvét. A szarvasbörbe kötött, festett feliratú iniciális leltárkönyv 1810-től kezdve tartalmazza a szerb

templom kincseinek jegyzékét. A falon a Gütting család rokokó órája, s üveg alatt a Steiner család őseinek obsit levelei 1799-től kezdve egészen 1888-ig. Aztán böngészhetünk céhleveleket, a kőművesek és fehérsütők céhének alapítólevelét, a Rác-fürdő emlékkönyve is böngészni való olvasmány.

A Budapesti Történeti Múzeum kölcsönadta a kiállításra azokat az emléktárgyakat, cserép- és kőemlékeket, melyeket annak idején a tabáni révén feltárt fazekas kemencék körül és a fazekas raktárakban találtak. A tabáni óslakók, az illirek és a kelta-eraviszkusz nép munkaeszközei, használati tárgyai, megmaradt cserépdarabok, edénymaradványok után színes tőrök tálak és tányérok tarkabarkaságát csodáljuk meg. És egyszerre átlépünk a jelenbe.

A jövő Tabánja

Városrendezésünk, a fővárosi tanács építési osztályának mérnökei kiállították terveiket a *jövő Tabánjáról*. A Rudas- és Imre-fürdő, az újjáépülő Erzsébet-híd környékére *fürdőnegyedet építenek*. Egy makett bemutatja a csupaüveg tabáni gyógyszállót. Hány emeletes is lesz? Tíz, vagy tizenkettő? Hirtelen meg sem számolhatnánk, de annyi bizonyos, hogy nagyon szép lesz. És egyetlen nagy park lesz a Gellérthegy tabáni oldala, színes zöldterület az Erzsébet-híd feljáromjának egész környéke.

A régi Tabán eltűnt, de mint a tervek bizonyítják, új hivatást kap a jövőben: *fürdővárosrész és gyógyhely lesz...*

Szabó József